

พุทธธรรมประยุกต์เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง*

APPLIED BUDDHADHAMMA FOR DEVELOPING POLITICAL PARTICIPATION
OF THE PEOPLE IN ANGTHONG PROVINCE

พระครูกิตติญาณวิสิฐ (ธนา กิตติญาโณ)

Phrakrukittiyana-visit (Thana Kittiyaño)

วัดสามขา

Wat Sam Khao

Corresponding Author E-mail: surachaihongtrakool@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง 2. นำเสนอรูปแบบพุทธธรรมประยุกต์เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 19 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา และการสนทนากลุ่มเฉพาะจำนวน 8 รูปหรือคน การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.930 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในจังหวัดอ่างทอง ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 400 ตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านตามลำดับ และ 2. รูปแบบพุทธธรรมประยุกต์เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทองการหมั่นประชุมกันบ่อยครั้งเป็นวิธีที่ดีในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การใช้เทคโนโลยี เป็นเครื่องมือในการประชุมออนไลน์ สร้างพื้นที่การประชุม สร้างพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการประชุม และการสนทนาระหว่างรัฐบาล หรือองค์กรทางการเมืองกับกลุ่มประชาชน สนับสนุนสิทธิ และเสรีภาพ สนับสนุนสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพพื้นฐานเคารพประเพณี และความคิดเห็นของสมาชิกในที่ประชุม เรียนรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบและการกระทำที่เหมาะสม รักษากฎระเบียบของชุมชน และสังคมอย่างยั่งยืน โดยศึกษา

*Received September 26, 2023; Revised December 18, 2023; Accepted January 17, 2024

การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบ และกฎหมายทางการเมือง อารักขา คัมครอง
อันชอบธรรมแก่บรรพชิตซึ่งเป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนาให้คงอยู่ตลอดไป

คำสำคัญ: พุทธธรรมประยุกต์; พัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง; ประชาชน

Abstract

This research article the objectives are 1. to study the level of political participation of people in Ang Thong Province 23 to present a model of applied Buddhism to develop political participation of people in Ang Thong Province. Integrated research model the qualitative research used in-depth interviews. with 19 key informants or people. Data were analyzed by descriptive content analysis and focus group discussion of 8 figures or people. Quantitative research used a questionnaire with a confidence value for the entire version equal to 0.930. Data was collected from a sample group, namely People in Ang Thong Province That were 400 samples aged 18 years and over. Data were analyzed by looking for frequencies, percentages, means and standard deviations.

The research results found that 1. the level of political participation of people in Ang Thong Province Overall, it is at a high level in every aspect, respectively, and 2. Applied Buddhism model to develop political participation of people in Ang Thong Province. Meeting frequently is a good way to promote political participation. of the people use of technology, it is a tool for online meetings. Create a meeting space Create appropriate space for meetings and dialogue between government or political organizations and citizen groups. Support rights and freedoms Support human rights and fundamental freedoms Respect the chairman and the opinions of members at the meeting. Learn about the rules and appropriate actions. Maintain rules and regulations of the community and society in a sustainable manner. By studying and disseminating information Education and dissemination of information about political regulations and laws, the rightful protection and protection of monks who are the successors of Buddhism to last forever.

Keywords: Applied Buddhadharma; Political Participation; Population

บทนำ

ประเทศไทยมีการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขถึงแม้ในปัจจุบันจะได้มี การจัดการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับที่ 20 ปี พ.ศ. 2560 มีรัฐบาลผสม จากหลากหลายพรรคการเมืองมาทำหน้าที่บริหารประเทศ แต่ทว่าปัญหาความแตกแยกแบ่งฝักฝ่าย ทางสังคมไม่ได้หมดไป ยังคงคุกกรุ่นรอวันประทุขึ้นได้เมื่อสถานการณ์สุกงอม (พระมหาเอกกวิน ปิยวิโร, 2564) ลักษณะดังกล่าวที่เกิดขึ้นในรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยมีสาเหตุปัจจัยต่าง ๆ มากมาย แต่เหตุผลที่ฝ่ายต้องการยึดอำนาจกล่าวอ้างโดยสรุปคือปัญหาจากการทุจริต คอร์รัปชัน ซึ่งรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศ นับตั้งแต่สมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นต้นมา ล้วนแถลงนโยบายในการเข้ามาบริหารประเทศว่าจะแก้ปัญหการทุจริตคอร์รัปชันเป็นสำคัญ (ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, 2549)

การมีส่วนร่วมหรือการเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นแต่เพียงการสร้าง ความชอบธรรมให้กับกระบวนการนี้ แต่ขาดซึ่งการยอมรับในหลักแห่งสิทธิอำนาจทางการเมืองของประชาชน ตามระบอบประชาธิปไตย และขาดการคำนึงถึงหลักการสร้างความเห็นพ้องต้องกันในรัฐธรรมนูญ เพื่อให้รัฐธรรมนูญเป็นกติกาทางการเมืองที่ได้รับการยอมรับจากทุกกลุ่มการเมืองอีกทั้งการเข้าสู่ระยะ การเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยในแต่ละครั้งแม้จะมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงระบอบ แต่การออกแบบสถาบันทางการเมืองเพื่อเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยไม่รองรับระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง โดยยังคงให้มีสมาชิกที่มาจากการแต่งตั้งเพื่อถ่วงดุลอำนาจกับสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง เช่นที่มาของวุฒิสภา และองค์กรอิสระที่มาจากการแต่งตั้ง (จิราภรณ์ คำจันทร์, 2560) ทำให้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยผดผื่นไปจากหลักการที่ควรเป็น ที่สำคัญที่สุด ผู้ได้อำนาจรัฐดูแลอำนาจ ละเมิดหลักนิติธรรม ฉ้อราษฎร์บังหลวง เล่นพรรคเล่นพวก ขาดอุดมการณ์ ขาดการเสียสละเพื่อสังคม และประเทศชาติ นอกจากนั้นยังไม่ได้ ปฏิบัติตามประเพณีการปกครองแบบประชาธิปไตย ขาดมารยาททางการเมือง ขาดจริยธรรม และความศรัทธาต่อระบอบอย่างแท้จริง และนี่คือปัญหาที่เกิดขึ้นจนนำไปสู่การใช้อำนาจกองกำลังจัดตั้งทำการยึดอำนาจทางการเมือง ที่เรียกว่ารัฐประหาร และบ่อยครั้งเรียกว่าการปฏิวัติ หรือการปฏิรูป แต่ทั้งหมดนี้คือจุดลบ และอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ต่อเนื่องและยั่งยืน (ลิขิต ธีรเวคิน, 2559)

จังหวัดอ่างทองเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญ จังหวัดหนึ่งของภาคกลางที่หนาแน่นด้วยจำนวนประชากร และมีประชาชนในพื้นที่จำนวนไม่น้อยที่มีความตื่นตัวเพื่อเข้าสู่การมีส่วนร่วมทางการเมือง อีกทั้งมีส่วนร่วมแสดงออกทางการเมืองกับการแสดงออกทางการเมืองด้วยการชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองบ่อยครั้งในเวทีทางการเมืองระดับประเทศ

ซึ่งการแสดงออกทางการเมืองด้วยการเข้าร่วมทางการเมืองนั้นมีปัจจัยสำคัญคือการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนเล็งกรับฟัง และอาจทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการแสดงออกโดยวิธีต่าง ๆ ขาดความรอบคอบ จึงควรส่งเสริมให้ประชาชน ได้มีความรู้และวิธีการที่เหมาะสมเพื่อแสดงออกทางการเมืองได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในระบอบประชาธิปไตยนั้น สามารถตอบโจทย์ปัญหาภาวะความไม่มั่นคงทางประชาธิปไตยของไทยได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้วิจัยได้นำหลักพุทธธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับการบริหารปกครองบ้านเมืองในทางพระพุทธศาสนา อันที่จริงหลักธรรมสำหรับการเมืองปกครองทางพระพุทธศาสนานั้นมีเป็นจำนวนมาก แต่ในวิจัยนี้ผู้วิจัยประสงค์จะนำหลักพุทธธรรมอันได้แก่ อปริหานิยธรรม 7 หมายถึง ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความไม่เสื่อม 7 ประการ ผู้ปฏิบัติ ธรรมนี้จะนำไปเพื่อความเจริญทั้งฝ่ายบ้านเมือง ซึ่งเป็นหลักธรรมสำคัญและเข้ากับภาวะการณ์ในระบอบประชาธิปไตยไทยสำหรับ การบริหารบ้านเมืองไม่ให้เกิดความเสื่อมทางศีลธรรม และเพื่อส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยให้เข้มแข็ง มากขึ้นโดยเริ่มตั้งแต่ภาคส่วนของสังคมระดับจังหวัด ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่จังหวัดอ่างทอง ทั้งนี้เพราะจังหวัดอ่างทองเป็นจังหวัดทางภาคกลางที่หนาแน่นด้วย ประชากรและประชาชนในพื้นที่ที่มีความตื่นตัวทางการเมืองพอสมควร อีกทั้งมีส่วนร่วมแสดงออกทางการเมืองกับการชุมนุมความ ขัดแย้งทางการเมืองบ่อยครั้งในเวทีทางการเมืองระดับประเทศ ดังนั้น ผู้วิจัยเลือกทำวิจัยการนำหลักพุทธธรรมประยุกต์เพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง ก็ด้วยหวังให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความเข้าใจใน ระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้อง และมีหลักพุทธธรรมประยุกต์เพื่อการพัฒนาการเมืองแบบมีส่วนร่วมประกอบมโนธรรมในการแสดงออกทาง การเมืองภายใต้กรอบกติกา สิทธิหน้าที่ ศักดิ์ศรี และเสรีภาพแห่งตน อันเป็นการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยในระดับมหัพภาคคือในระดับประเทศส่วนหนึ่งด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง
2. เพื่อเสนอพุทธธรรมประยุกต์เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดอ่างทอง ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 282,784 คน (THE STANDARD TEAM, 2023)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดอ่างทองที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ได้มาจากการใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ กลุ่มตัวอย่าง 400 คน (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551)

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ สัมภาษณ์ผู้ปกครองท้องถิ่นผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำชุมชนหรือปราชญ์ชาวบ้าน นักวิชาการพระพุทธศาสนา นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 19 รูปหรือคน โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน โดยใช้แบบสอบถามชนิดแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทองทั้ง ด้าน ได้แก่ 1. การกล่อมเกลางานการเมือง 2. การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2535)

3.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับพุทธธรรมประยุกต์เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง โดยสัมภาษณ์ผู้ปกครองท้องถิ่นผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำชุมชนหรือปราชญ์ชาวบ้าน นักวิชาการพระพุทธศาสนา นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 19 รูปหรือคน

3.3 การสนทนากลุ่ม เป็นการขอข้อมูลเชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ประกอบด้วย กลุ่มนักวิชาการศาสนา กลุ่มพรรคการเมือง กลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกลุ่มประชาชนจำนวนทั้งสิ้น 8 รูปหรือคนโดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. การรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามที่เก็บรวบรวม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทำการวิเคราะห์โดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) และข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติอัตราส่วนร้อยละค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง

ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน จังหวัดอ่างทอง	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
ด้านการกล่อมเกลາทางการเมือง	4.01	0.51	มาก	2
ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง	4.07	0.84	มาก	1
ภาพรวม	4.04	0.68	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X}=4.07$, S.D.=0.84) ด้านการกล่อมเกลາทางการเมือง ($\bar{X}=4.01$, S.D.=0.51)

2. การนำเสนอพุทธธรรมประยุกต์เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง การหมั่นประชุมกันบ่อยครั้งเป็นวิธีที่ดีในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพราะมันสร้างโอกาสให้ประชาชนมีช่องทางในการแสดงความคิดเห็นและการเข้าร่วมในกระบวนการการตัดสินใจทางการเมือง การใช้เทคโนโลยี การใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการประชุมออนไลน์ สร้างพื้นที่การประชุม

สร้างพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการประชุม และการสนทนาระหว่างรัฐบาลหรือองค์กรทางการเมืองกับกลุ่มประชาชน สนับสนุนสิทธิและเสรีภาพ สนับสนุนสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพพื้นฐาน เคารพประธาน และความคิดเห็นของสมาชิกในที่ประชุม เรียนรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ และการกระทำที่เหมาะสม รักษากฎระเบียบของชุมชน และสังคมอย่างยั่งยืน โดยศึกษาและการเผยแพร่ข้อมูล การศึกษาและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบ และกฎหมายทางการเมือง อารักขา คุ่มครอง อันชอบธรรมแก่บรรพชิตซึ่งเป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนาให้คงอยู่ตลอดไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน จากผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนในจังหวัดอ่างทองมีส่วนร่วมในการเมืองได้รับข่าวสารทางการเมืองอย่างทั่วถึง หน่วยงานทางราชการให้ข่าวสารการเมืองที่ครอบคลุมมีการกล่อมเกลางานการเมืองที่ถูกต้อง โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของชุมพล เพ็งศิริ (2563) ได้วิจัยเรื่อง การส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา คือ ด้านการเคลื่อนไหวร้องทุกข์หรือเรียกร้องให้รัฐเข้ามาแก้ไขปัญหา การเคลื่อนไหวร้องทุกข์หรือ เรียกร้องให้รัฐเข้ามาแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน มีการเคลื่อนไหวเพื่อมุ่งตรวจสอบกระบวนการใช้อำนาจอธิปไตยตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยเพื่อปกป้องและเรียกร้องสิทธิเสรีภาพความยุติธรรมให้กับ ตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของภูสิทธิ์ ชันติกุล (2553) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเพียง 2 ระดับเท่านั้นได้แก่ ระดับปานกลางและมาก การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และ การพัฒนาทางการเมือง ปัจจัยทางจิตวิทยาทางการเมือง ได้แก่ ความสนใจทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง และการกล่อมเกลางานการเมือง

2. พุทธธรรมประยุกต์เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง การหมั่นประชุมกันบ่อยครั้งเป็นวิธีที่ดีในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพราะมันสร้างโอกาสให้ประชาชนมีช่องทางในการแสดงความคิดเห็น และการเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง การใช้เทคโนโลยี การใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการประชุมออนไลน์ สร้างพื้นที่การประชุม สร้างพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการประชุม และการสนทนาระหว่างรัฐบาลหรือองค์กรทางการเมืองกับกลุ่มประชาชน สนับสนุนสิทธิและเสรีภาพ สนับสนุนสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพพื้นฐาน

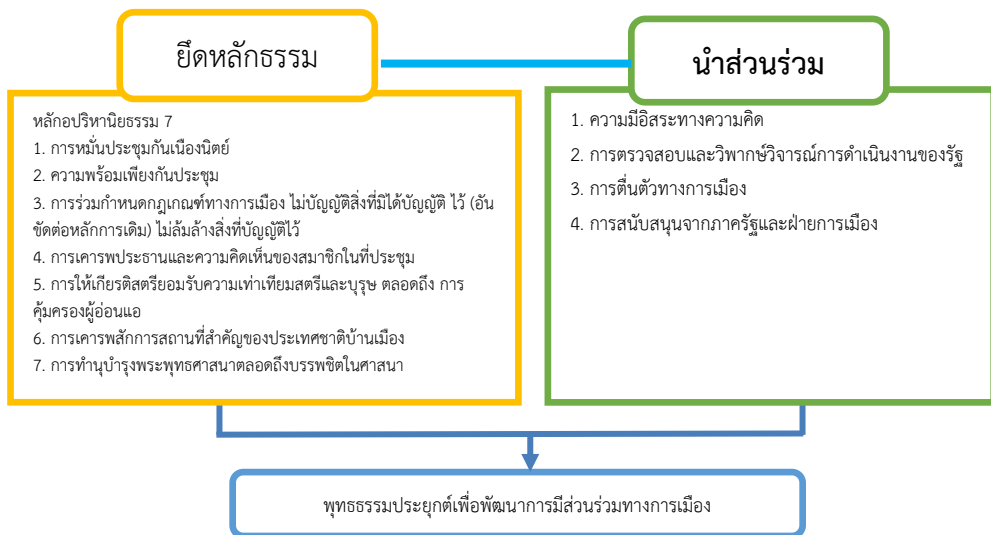
เคารพประธาน และความคิดเห็นของสมาชิกในที่ประชุม เรียนรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ และการกระทำที่เหมาะสม รักษากฎระเบียบของชุมชน และสังคมอย่างยั่งยืน โดยศึกษา และการเผยแพร่ข้อมูล การศึกษาและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบ และกฎหมาย การการเมือง อารักขา คัมภีร์ครอง อันชอบธรรมแก่บรรพชิตซึ่งเป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา ให้คงอยู่ตลอดไป จากผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าหลักพุทธธรรมหลักอปริหานิยธรรมมีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทองอย่างมาก ประชาชนเกิดการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับงานวิจัยของประคอง มาโต (2564) ได้วิจัยเรื่อง การส่งเสริมความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองใน จังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า ความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมือง จังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วย ด้านค่านิยมเชิงผลประโยชน์ ด้านความนิยมสถานะทาง สังคม การกลมเกลียวทางการเมือง การสื่อสารกับประชาชน นักการเมืองติดบอร์ดให้ ความรู้ความเข้าใจ ติดบอร์ดรับฟังปัญหาในพื้นที่ ลักษณะนิสัยของนักการเมือง นักการเมืองเป็นผู้มีลักษณะชอบช่วยเหลือประชาชน มีความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา พูดจริงทำจริง และเป็นคนดี มีประสบการณ์ทางการเมือง เป็นผู้มีความช่วยเหลือกับชุมชน มีความสัมพันธ์กับผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่ สามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกระดับ และสอดคล้อง กับพระเมธาวิญญู (สุเทพ ปลิวโก) (2564) ได้วิจัยเรื่อง อิทธิพลของพรรคการเมืองที่มีผล ต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า อิทธิพลพรรคการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปใน เขตกรุงเทพมหานครโดยบูรณาการด้วยหลักสังคหวัตถุธรรม คือ โอบอ้อมอารีย์ วชิรเชื้อตรง สงเคราะห์ประชาชน วางตนดีเสมอต้นเสมอปลาย ทำให้ได้องค์ความรู้จากการวิจัยว่า การเป็นพรรคการเมืองที่มีนโยบายและผลงานดี มีนโยบายที่ตอบสนองความต้องการของ คนส่วนมาก หัวหน้าพรรคมีภาพลักษณ์ดี มีสัจจะน่าเชื่อถือทำให้มีชื่อเสียงทางสุจริตที่ ประชาชนเห็น และรับรู้ได้ และการเป็นพรรคการเมืองที่ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งชื่นชอบ และประชาชนเข้าถึงได้ง่าย

องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้จากการวิจัยครั้งนี้เป็นพุทธธรรมประยุกต์เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง โดยยึดหลักธรรม ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ต้องนำหลักอปริหานิยธรรมไปบูรณาการใช้อย่างจริงจังในชุมชน และสังคม โดยประยุกต์ใช้ ให้ได้หมดทุกข้อตามสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคม คือ 1. การหมั่นประชุมกัน เนื่องนิตย 2. ความพร้อมเพียรกันประชุม 3. การร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติไว้ (อันขัดต่อหลักการเดิม) ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ 4. การเคารพ

ประธานและความคิดเห็นของสมาชิกในที่ประชุม 5. การให้เกียรติสตรียอมรับความเท่าเทียมสตรี และบุรุษ ตลอดถึง การคุ้มครองผู้อ่อนแอ 6. การเคารพหลักการสถานที่สำคัญของประเทศชาติบ้านเมือง 7. การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาตลอดถึงบรรพชิตในศาสนา นำส่วนร่วมโดยทุกภาคส่วนโดยเฉพาะนักการเมือง ผู้นำชุมชนจะต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมือง ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผลประโยชน์ในการดำเนินงานเพื่อชุมชน คือ 1. ความมีอิสระทางความคิด 2. การเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์ 3. การตื่นตัวทางการเมือง 4. การสนับสนุนจากภาครัฐ และฝ่ายการเมือง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. นโยบายส่งเสริมด้านการกล่อมเกลາทางการเมือง ส่งเสริมให้ประชาชนได้อ่านบทความ บทวิเคราะห์ทางการเมือง และข่าวการเมืองจากนิตยสารรายสัปดาห์หรือรายปักษ์ การอ่านข่าวในสังคมออนไลน์ผ่าน Facebook Line Instagram เป็นต้น

2. นโยบาย สนับสนุนให้เยาวชนรวมถึงผู้มีสิทธิทางการเมืองได้แสดงความคิดเห็นทางการเมืองอย่างอิสระผ่านช่องทางต่าง ๆ การมีส่วนร่วมในการอภิปราย ประชาชนมีสิทธิแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการอภิปรายเกี่ยวกับนโยบายทางการเมือง นีรวมถึง การชุมนุม การเขียนหนังสือของประชาชน และการเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอื่น ๆ

3. นโยบายการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนอาจเป็นการร่วมกันตัดสินใจในการเลือกตั้งท้องถิ่น การเลือกตั้งคณะกรรมการท้องถิ่น หรือการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของรัฐบาลผ่านชุมนุมคณะกรรมการ และกระบวนการอภิปรายอื่น ๆ

4. นโยบายการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้ประชาชนเป็นกระบวนการที่สำคัญเพื่อสร้างรัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตย และความเชื่อมั่นในระบบการปกครองระบอบกึ่งประชาธิปไตย และการฝึกอบรมซึ่งเป็นวิธีที่ดีในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน นี้นำถึงการจัดสัมมนา การอบรมเกี่ยวกับกระบวนการปกครอง การสร้างความเข้าใจในเรื่องการเมืองสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการเข้าร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรมีการจัดประชุมเพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การจัดการต่อสถานการณ์ทางการเมืองนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์

2. การสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยี การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถช่วยเพิ่มการมีอิสระทางความคิดของประชาชนโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลและความรู้ในรูปแบบที่ไม่มีข้อจำกัด

3. เปิดสภาหรือพื้นที่สาธารณะในการให้ประชาชนได้ตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของรัฐได้อย่างอิสระบนพื้นฐานของความถูกต้องและดีงามของสังคม

4. สื่อมวลชนควรเสนอข่าวด้านการเมืองบนพื้นฐานของความถูกต้องโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองหรือการสื่อสารกับนักการเมืองได้อย่างอิสระ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งหมดที่ยังไม่ได้นำมาศึกษาในงานวิจัยเล่มนี้

2. ควรศึกษาปัจจัยของการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ยังไม่ได้นำมาศึกษาไว้ในงานวิจัยเล่มนี้

3. ควรศึกษากิจกรรมการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ยังไม่ได้นำมาศึกษาในงานวิจัยเล่มนี้

4. ควรศึกษาหลักพุทธธรรมจากพระไตรปิฎกในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเนื่องจากการสังเคราะห์ และบูรณาการหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการมีส่วนร่วม และสถานการณ์การเมืองในปัจจุบันหลายหลักธรรมที่ยังไม่ได้นำมาศึกษาในงานวิจัยเล่มนี้

เอกสารอ้างอิง

- จิราภรณ์ คำจันทร์. (2560). การเปลี่ยนผ่านเป็นประชาธิปไตยที่ไม่ตั้งมั่น: ความล้มเหลวของการทำให้เป็น ประชาธิปไตยในประเทศไทย (ดุชนิพนธ์รัฐศาสตรดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุมพล เพ็งศิริ. (2563). การส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัด นครราชสีมา (ดุชนิพนธ์ปริชญาดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ธานินท์ ศิลป์จารุ. (2551). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. (2549). นักการเมืองไทย: จริยธรรม ผลประโยชน์ทับซ้อน การคอร์รัปชัน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สารธาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- ประคอง มาโต. (2564). การส่งเสริมความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อ นักการเมือง ในจังหวัดอุทัยธานี (ดุชนิพนธ์ปริชญาดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาเอกกวิน ปิยวิโร. (2564). การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ดุชนิพนธ์ปริชญาดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเมธาวิณัยรส (สุเทพ ปลิวโก). (2564). อิทธิพลของพรรคการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจ ของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร (ดุชนิพนธ์ปริชญา ดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย.
- ภูสิทธิ์ ชันติกุล. (2553). รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2559). ประชาธิปไตยไทยในทศวรรษใหม่. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- THE STANDARD TEAM. (2023). Voters in Ang Thong Province. Retrieved June 23, 2023, from <https://thestandard.co/check-the-number-of-voters-in-2566/>